

Papp Attila Zsolt

HAZABESZÉD

Kolozsváron az esti ég alatt
belehallgatózom egy távoli,
másik éjszakába. A távolság
nem időben mérhető. Az ember
evilági pályafutásában
nincsenek időbeli távolságok,
hanem más-más életek. Térben pedig:
az éjszaka mindig ott van, ahol
a legmélyebben az. Sivatagi
ég alatt ülök tehát, hiszen ott
legéjszakább az éjszaka. Lehet
bárhol ez a kolozsvári erkély.
A nagyapámék szőlőlugasán
átszűrődő halvány fényben: nekik
nem voltak sivatagi éjszakáik,
valahol mindig megmozdult egy bokor,
nyikordult a deszkapalánk, reccsent
a kútkáván valami ismeretlen.
Ilyenkor várni kellett, csak létezni,
akár hajnalig, feltűnés nélkül.
Azóta vagyok bagolytermészetű,
akiben szürkületkor egyre nő
a nyugtalanság és szorongás, de attól
is szorong, hogy mindezt elveszítheti.

Hogy hajolhat át a sivatagi éj
a bánási éj alá: nem értik.
Mitől virrasztok minden éjszaka
a szőlőlugasukban: nem értik.
Miként zárulhat le egy élet
anélkül, hogy véget érne: nem értem.
Miként kezdődhet újra anélkül, hogy

valaha lezárult volna: nem értem.
Nem értik. Nem értem. Nem értjük.

Valaki sétál az udvarunkon,
gyermek, kutya, árnyék, egyre megy.
Erről az erkélyről nézve elvész
a jelentésárnyalatok közti
különbség. Az én szorongásom nem
ugyanaz, amitől mások félnek.
Az én hallgatásom nem menekülés
valami elől, hanem visszatérés
valahová, ahová lehetetlen.
Az én vétkem nem tévedés, hanem
a tévedés vállalt ellentéte.
Az én nem az. Ilyenformán működik
egy rendszer, mely a hibáiból él.
Így működnek a hibák, amelyek
összeállnak egy működő rendszerré.

Hiába igyekszem, hogy ne azon
a reggelen ébredjek, amely az
előző éjszaka folytatása,
és ne ugyanott, ahol lefeküdtem.

Ezeken csúszik el szinte minden,
az apró különbségeken, amelyek
elhatárolják az éjszakák
eltérő típusait egymástól.
Másként nem lehet felismerni, melyik
éjszaka sivatagi, s melyik nem az.
A halott nagyszüleimet már nem
fogom megérteni, de remélhetem,
hogy ők talán megértenek engem.

Átlógnak az udvarok egymásba,
de csak virrasztáskor vehető észre,
mert mindig van egy hiányzó darab.
Azon a részleten kéne átkelni

az egyik lezárhatatlan életből
a másik elkezdhetetlen életbe,
helyszíneken, melyeket még magad
számára sem szívesen lokalizálsz.
Valaki, aki mindig elengedi
a kezed, amikor útnak indulsz
sötétedés után, számon tartja
halálos tévedésed: amihez
túl korán születted, hogy elkövethesd,
és túl későn, hogy szabadulhass tőle.

NINCS SZINKRON

Halálaink leginkább önmagunkat
képesek meglepni: oly módon hálózják
be tájainkat, ahogyan arra semmilyen
élet nem tudhatott felkészíteni.
Szétágaznak kifürkészhetetlen
szándékok nyomában, mint vérerek
a sápadt bőr alatt. Nevezük úgy,
a történelem bizarr kartográfiája.

A meghalással olyanformán vagyunk,
mint egy hosszadalmas és fárasztó
költözéssel: szeretnénk minél hamarabb
túllenni az összes hercehurcán,
átaludni az előttünk álló
rémes napokat, és ott ébredni,
ahová megérkezünk végül.

Öreg csontok zörögnek át a vidéken,
egymástól távoli helyszínek között,
egy másik föld alá, másik múltból,
amelyben élniük adatott,
és amelyben halni szerettek volna.
Nem abban az életben haltak meg,

amelyben megszülettek. Valami zavarja a frekvenciákat. Nincsen szinkronban a szó a szájjal, nincsen szinkronban a száj a szívvel, nincsen szinkron. De létezik-e autentikus helyszíne a meghalásnak? Létezik-e autentikus helyszín egyáltalán?

Avagy ez is olyan, mint a folyók, amelyeknek történeteként leírható az egész. Ahogy szanaszét folynak, mégis ugyanarra, „mindig feléd”. Ahol egyszer álltunk úgy, hogy megtapasztaltuk az otthonosságot, most is mi állunk, valaki helyett, leginkább magunk helyett. A kép csak kicsit torzít, a hangsáv csak kicsit csúszott el, mindig egy félhang áll egy egész helyén, folyóink keresztezik egymás útját. Az elemek egy másik *helyett* állnak, de egyetlen pillantásra sem válnak felcserélhetővé.

Állunk a Temes partján, szaladunk a Maros folyása mentén, lefekszünk a Szamos töltésére, próbáljuk követni a széttartó folyókat, utazó véredényeinket. Ahol mégis összefolynak, tó képződik. És tudjuk, hogy kétszer ugyanabba a folyóvízbe lépni nem lehet, de mi a helyzet az állóvizekkel? A fodrozódó vízfelszín visz-e valamit, szinkronban van-e mozgás és tekintet, szinkronban vagyunk-e. Ezt kérdezzük, és azt is, hogyha belegázolunk ezekbe a gyűjtőtavakba, végül ugyanonnan fogunk-e visszajönni.